

SÈRIE 3

Exercici 1. Opció A, <i>Déjeuner sur l'herbe</i> , d'Edouard Manet	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1863.</p> <p>Context: L'anomenat <i>Segon Imperi</i> (1851-1870), capitanejat per Lluís Napoleó, va reunir totes les forces d'ordre i va suposar el desencís de tota la massa social i també dels artistes i l'adveniment de la Tercera República l'any 1870. El <i>Dinar campestre</i> va ser desestimat pel jurat del <i>Salon</i> de 1863, però va ser exposat junt amb altres obres rebutjades al <i>Salon des Réfusés</i>, convocat per ordre del mateix emperador Napoleó III.</p> <p>Fets històrics i culturals: El darrer terç de segle, l'increment dels moviments nacionals va suposar, a més de la formació del pensament nacionalista, la unificació d'Alemanya i d'Itàlia. Guerra de Secessió nord-americana (1861-1865). Primera Internacional (1864). <i>El Capital</i> de Karl Marx (1867). Primer Concili Vaticà: dogma de la infal·libilitat del papa (1869). El positivisme filosòfic d'Auguste Comte (1798-1857), que considerava l'observació i l'experiència com les úniques fonts de coneixement, incidí en el pensament dels artistes realistes, que s'enfrontaven a tota especulació subjectiva. Importància de la crítica d'art. Auge de les exposicions universals.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
Estil i característiques formals i compositives	2 punts
<p>Estil: Realisme</p> <p>Característiques [Un mínim de CINCO]: Anàlisi formal: Les figures estan escassament modelades, resulten gairebé planes. L'acabat és detallat [formes tancades] en algunes zones, però en d'altres la pinzellada és completament solta i molt marcada. Anàlisi compositiva: Composició estructurada en tres plans horitzontals sobreposats: a sota hi ha una panera amb fruites, pa i els vestits de les dues dones; al centre, una noia nua i dos homes vestits, i darrere d'aquests, una altra dona, vestida amb roba interior, remullant-se en un rierol. Les figures s'insereixen en un triangle, de manera que es pot parlar de composició tancada i unitària. El punt de fuga es troba situat al petit tros de cel pintat a la part alta de la tela. El quadre presenta algunes deficiències formals que en l'època varen ser molt criticades: la llum té una incidència poc natural, mentre que la profunditat està defectuosament resolta, i això fa que la dona que es banya aparenti surar a l'aire. Finalment, la postura del nu resulta poc coherent. Models plàstics: <i>Concert campestre</i> de Ticià/Giorgione. <i>Judici de Paris</i> de Rafael [gravat per Raimondi].</p>	<p>0,25</p> <p>0,35c/u</p>

Tema, significat i funció	1 punt
<p>Tema: L'escena es basa en una excursió campestre, costum propi de les classes mitjanes parisenques, a Argenteuil (oest de París), als boscos a la vora del Sena. Els personatges que apareixen són individus reals del cercle d'amistats de l'autor (el seu germà Gustave, l'escultor holandès Ferdinand Leenhoff, la seva esposa Susanne Manet –de soltera Leenhoff–, la model Victorine Meurent), que varen posar per a ell per a la realització del quadre. [No es demana el nom dels personatges representats en la composició]. L'obra va ser mal rebuda per la majoria d'entesos, tant per objeccions morals com artístiques. Moralment, es considerava de mal gust, no exactament el nu femení, atès que la pintura de l'època representava sovint nusos amb forta càrrega eròtica, però es reservaven per a uns temes que els feien admissibles (mitologia, al·legoria...). Un nu contextualitzat en la realitat quotidiana (una innocent excursió burgesa) es va veure com una mena d'apologia del llibertinatge. Artísticament, a les deficiències abans esmentades, intolerables en una època en què la perfecció tècnica es valorava molt, s'hi afegia el format del quadre, reservat per als temes "grans" i inapropiat per a temes "menors".</p>	0,60
<p>Significat i funció: El quadre ha estat interpretat com una mena de manifest en imatges d'allò que la pintura moderna havia de ser per a Manet. No ocultar la contemporaneïtat (personatges i vestits i costums actuals), llibertat de l'artista en el seu treball, per damunt de convencions representatives de tota mena, etc. Però Manet sabia que la seva obra provocaria escàndol, en aquest sentit l'autor pren una postura deliberadament provocadora, cosa acabarà sent molt comuna en ell. Ruptura de la perspectiva renaixentista, creació de l'espai exclusivament a través de la llum i el color.</p>	0,40
OPCIÓ B. <i>El profeta</i>, de Pau Gargallo	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural.	1 punt
<p>Cronologia: 1933.</p>	0,20
<p>Context històric i cultural: Segona República espanyola. Moment de força conflictes socials i polítics. Segon gran desenvolupament urbà de Barcelona després de l'Exposició Universal de l'any 1929. Període d'entreguerres a nivell europeu. Nazisme a Alemanya, feixisme a Itàlia i stalinisme a la URSS. Superació del crac de la Borsa de Nova York de l'any 1929. Racionalisme arquitectònic <i>versus</i> monumentalisme propagandístic.</p>	0,80
Culturalment: Generació del 27: Lorca, Machado, Alberti, Buñuel.	

Estil, característiques formals i tècniques	2 punts
<p>Estil: Cubista.</p> <p>Característiques [Un mínim de CINCO]:</p> <p>Figura humana feta a base de planxes de bronze tallades, estructurades al voltant d'un eix central format pel cap, la columna vertebral i la cama esquerra. A partir d'aquest eix, es poden endevinar les diferents parts del cos realitzades mitjançant lleugeres planxes metàl·liques que es desenvolupen en l'espai buit, fent que l'espai buit passi a formar part intrínseca de l'escultura.</p> <p>Aquest buit permet jugar amb interessants formes còncaves i convexes, un joc de contrast buit/ple que aporta a l'escultura una gran expressivitat i impacte emocional. En aquesta mateixa línia, la presència de les diferents planxes dentades del seu pèl i la seva roba, confereixen al conjunt una major tensió i dinamisme.</p> <p>Finalment, també és interessant destacar com el joc de corbes i contracorbes accentua encara més els contrastos de llum i ombra, formant-se el que el mateix escultor anomenà <i>volum virtual</i>, el qual pot ser rodejat per l'espectador. Introducció del buit com element volumètric.</p> <p>Material: Bronze. El guix de l'original data del 1933.</p>	0,25 0,35 c/u
Tema, significat i funció	1 punt
<p>Significat i funció: La mística figura del profeta apareix aquí amb tota la seva força, adquirint una forta expressivitat gestual. La seva actitud és desafiadora, i invita a seguir-lo a causa de la intensa tensió que desprèn, tant a nivell físic com espiritual.</p> <p>Més que un tema religiós, la imatge representa la força de la paraula, el magisteri de la veritat com a camí a seguir.</p> <p>Aquesta és la escultura més coneguda de Gargallo.</p> <p>Modernització de la imatgeria religiosa.</p>	1 punt

Exercici 2. Obra 1. Maison Carrée	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 16 aC</p> <p>Context històric i cultural Època imperial. Romanització. Divisió en províncies. Pau d'August. Màxim període de l'expansió de l'Imperi romà. Sòlida estructura social, jurídica (Dret romà), política i comercial. Naixement de Jesucrist. Cultura: Ovidi: <i>Les Metamorfosis</i> (c. 8-2 aC); Virgili: <i>L'Eneida</i> (30-19 aC) Art: Consolidació de l'arquitectura (Panteó); l'art al servei de l'emperador. Arquitectura commemorativa: columnes, arcs triomfals. Consolidació de l'escultura (imatge d'emperadors). Moment àlgid de la pintura mural: estil ornamental i estil il·lusionista. Realisme plàstic.</p>	0,20 0,80
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals, conceptuals o tècniques de l'escultura romana.	1 punt
<p>Estil: Romà imperial</p> <p>Característiques de l'escultura romana: Potenciació del monument –arcs de triomf, columnes commemoratives. Realisme en els retrats. Retrats de mig cos; de cos sencer i eqüestres. Temàtiques mitològiques. Potenciació dels relleus. Materials: marbre i, en menor mesura, bronze.</p>	0,20 0,20 c/u
c) Expliqueu el tipus de temple, el seu ordre arquitectònic, el tipus de coberta i el nom dels espais que componen aquesta obra	1 punt
<p>Tipus de temple: Temple hexàstil i pseudoperípter</p> <p>Ordre corinti</p> <p>Espais: Pòrtic i cel·la sense opistòdom. Damunt d'un podi i una escalinata d'accés.</p>	0,40 0,20 0,40

d) Comenteu el significat i funció de l'obra	1 punt
Significat: Temple dedicat als númens romans i a Gai i Luci Cèsar, néts d'August i fills de la seva filla Júlia i Agripa. Fou erigit en honor de l'emperador i de la seva família.	0,80
Funció: Romanització dels territoris conquerits. Culte imperial.	0,20
e) Enumereu CINC tipologies d'arquitectura grega	1 punt
Temple, teatre, odèon, estoa, estadi, palestra, àgora, gimnàs...	0,20 c/u

Exercici 2. Obra 2. Mare de Déu dels consellers, de Lluís Dalmau	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1443-1445.</p> <p>Context: Europa de les capitals. Auge del comerç. Poder de la burgesia i dels estaments ciutadans. Inici d'un nou corrent de pensament: l'humanisme. Renaixement italià versus gòtic europeu.</p>	0,20 0,80
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura gòtica	1 punt
<p>Estil: Gòtic flamenc.</p> <p>Característiques de l'escultura gòtica: Escultura arquitectònica versus escultura exempta. Tipologies: Imatges religioses [marededéus, apòstols, sants...] Monuments funeraris. Púlpits. Humanització a través de diferents recursos: - Estilització i arrodoniment de les línies. - Elegància de moviments. - Naturalisme i expressivitat. - Corporeïtat i volumetria de les vestidures i els cossos. - Utilització del <i>contrapposto</i>. - Dinamisme compositiu. Inclinió lleugera del cos en les figures de la Verge: <i>hanchement</i> [maluc]. - Policromia.</p> <p>Materials: marbre, alabastre, pedra, fusta, bronze en els relleus.</p>	0,20 0,20 c/u
c) Expliqueu CINC característiques formals, compositives i tècniques de l'obra	1 punt
<p>Característiques: Característiques formals i compositives: Predomini del color sobre el dibuix. Simetria. Perspectiva centralitzada en el mosaic de terra i l'incipient paisatge de fons. Predomini de les línies verticals. Representació arquitectònica en grisalla. Realisme d'influència flamenca. Tècnica: Oli i tremp sobre fusta. Utilització de les veladures en el <i>perizonium</i> (vel transparent que cobreix el nen Jesús).</p>	0,20 c/u

d) Expliqueu el tema representat, el seu significat i la seva funció	1 punt
<p>Tema i iconografia: Al centre la Verge amb el nen Jesús. A l'esquerra de la composició es representa santa Eulàlia –patrona de Barcelona– amb tres consellers Joan Lluïa, Francesc Llobet i Joan Junyent, i, a la dreta, Sant Andreu –en la seva festivitat el 30 de novembre s'escollien els cinc consellers principals del Consell de Cent– amb Ramon Savall i Antoni Vilatorra.</p>	0,80
<p>Funció: Commemorativa: Retrat dels cinc membres principals del Consell de Cent. Decoració de la capella de la Casa de la Ciutat.</p>	0,20
e) Definiu QUATRE dels CINC termes següents: Transsepte, políptic, rosassa, <i>Maiestas Domini</i>, mainell	1 punt
<p>transsepte: nau transversal d'una església que forma una creu amb la nau longitudinal [principal].</p> <p>políptic: retaule de pintura, escultura o d'orfebreria que està format per més de tres compartiments.</p> <p>rosassa: obertura circular en un mur, amb tancament de vitralls, usualment acolorits, emprada sobretot a les esglésies i catedrals gòtiques.</p> <p><i>Maiestas Domini:</i> representació de Crist com a senyor de l'Univers assegut en un tron dins una màndorla o de mig cos amb la mà dreta aixecada en senyal de benedicció. També anomenat Pantocràtor o Crist en Majestat.</p> <p>mainell: columna petita que divideix verticalment una finestra o una porta en dues parts.</p>	0,25 c/u

Exercici 2. Obra 3. San Carlo alle Quattro Fontane, de Borromini	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: Església i claustre 1638-1641; façana: 1665-1667. [S'admet segon terç segle XVII].</p> <p>Context polític, ideològic i cultural: El barroc respon a un canvi de mentalitat tant a l'Església, després de la Reforma de Luter, com per l'aparició de les monarquies absolutes. Durant el segle XVI les idees protestants es van anar estenent per tot Europa, Roma perdia la seva hegemonia política i religiosa. La divisió que es produeix en l'Església requeria una reafirmació de l'Església catòlica i l'art Barroc serà el vehicle ideal per propagar i reafirmar el dogma catòlic. L'art barroc és, doncs, un art de propaganda; la seva riquesa, monumentalitat i luxe no són sinó l'expressió del poder i de l'autoritat, tant del monarca com de la nació i de l'Església catòlica. <i>Roma Sancta</i>. Triomf de la Contrareforma. Paper repressiu de la Inquisició. Cultura: A Espanya, Segle d'Or literari: Lope de Vega, Gongora... Política: A Espanya, Felip IV; a França, Lluís XIII, i inicis del regnat de Lluís XIV; a Roma, papat de Urbà VIII, Barberini; a Anglaterra, Carles I, Cromwell i Jaume II.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil.	1 punt
<p>Estil: Barroc</p> <p>Temàtiques: religiosa, al·legòrica, mitològica, retrat, històrica.</p> <p>Característiques: Expressivitat Moviment Utilització de diferents blocs de material Teatralitat Potenciació d'un únic punt de vista</p> <p>Utilització de diversos materials combinats: marbre blanc, marbre de colors, bronze daurat, guix...</p> <p>A Espanya: Imatges religioses de fusta policromada, encarnada i estofada. Imatges de vestir.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20c/u</p>

c) Responen a aquestes quatre preguntes: 1. Quin és el tipus de planta; 2. Descriu la façana; 3. Descriu el claustre; 4. Com és la coberta d'aquesta obra.	1 punt
1. Planta d'església el·líptica formada per espais còncaus i convexos. Moviment expansiu centrípet i centrífug. Espai poc mesurable [teocèntric] 2. Moviment expansiu; dos cossos d'ordre gegant; moviment ascendent; planta baixa amb ritme còncau, convex, còncau; pis superior amb tres cossos còncaus. 3. Octògon irregular, dos pisos amb columnes. A baix, successió d'arcs serlians. Pis superior arquivat. 4. Sistema constructiu: arquivat i voltat. Cúpula el·líptica amb cassetons.	0,25 c/u
d) Quin es el significat i funció de la plaça.	1 punt
Significat: Església dedicada a Sant Carles Borromeu. Projecte per als frares trinitaris espanyols. Ordre austera dedicada a recaptar fons per a l'alliberament de captius de mans dels sarraïns. La manca de decoració i de materials nobles en la seva construcció és significativa dels vots de pobresa de la comunitat.	0,60
Funció: Litúrgica. Seu de la comunitat conventual.	0,40
e) Enumereu CINC obres pictòriques d'època moderna [segles XV-XVIII] amb el nom dels seus autors.	1 punt
<i>Naixement de Venus</i> , de Botticelli <i>Danae</i> , de Ticià <i>Les tres Gràcies</i> , de Rubens <i>Les Menines</i> , de Velázquez <i>Al·legoria de la pintura</i> , de Vermeer <i>El gronxador</i> , de Fragonard	0,20 c/u

SÈRIE 5

Exercici 1. Opció A, <i>La vicaria</i> , de Marià Fortuny	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1867-1870.</p> <p>Context històric i cultural:</p> <p>El segle XIX serà anomenat <i>el segle de les revolucions</i>. Després del període de guerres napoleòniques, s' inicià a partir del 1820 i fins al 1848 un conjunt de revolucions liberals i nacionalistes. Aquests moviments revolucionaris tindran com a conseqüència la presa del poder polític per part de la burgesia, la formació de monarquies constitucionals i el sorgiment de noves nacions com Itàlia i Alemanya.</p> <p>També és el període en el qual coincidiran la segona fase de la Revolució Industrial, la revolució dels transports (ferrocarril i vaixell de vapor) i l'expansió del colonialisme europeu amb la formació d'imperis colonials.</p> <p>La Revolució Industrial va atorgar el protagonisme a dues classes socials antagòniques: la burguesia, nova classe dominant que imposà la seva política i la seva moral, i la classe obrera o proletariat, que reivindicà millors condicions de vida. L'espiritualisme romàntic va quedar obsolet en una societat amb una burgesia enlluernada pel progrés tècnic i industrial i una classe obrera aclaparada per la misèria.</p> <p>La gran desigualtat social va afavorir la difusió de l'obra dels primers teòrics anarquistes i socialistes, com ara Proudhon, Marx i Engels.</p> <p>D'altra banda, l'espectacular expansió de la Ciència va obrir la possibilitat d'un coneixement objectiu de la realitat, com afirmava la filosofia positivista d'August Comte, que considerava l'observació i l'experiència com les úniques fonts de coneixement i incidien en el pensament dels artistes realistes que s'enfrontaven a tota especulació subjectiva.</p> <p>Els avenços en la tecnologia s'aplicaven fonamentalment a la indústria però també a la descoberta de la fotografia i en les lleis òptiques de Chevreul, les quals s'experimentaren en l'art plàstic. A efectes pictòrics, s'havien ampliat la gamma dels pigments minerals amb els descobriments dels pigments químics; el 1839, es van publicar els descobriments de la fotografia de Daguerre i Niepce; Hermann von Helmholtz, el 1856 va publicar <i>Òptica fisiològica</i>, obra amb la qual es va revolucionar el coneixement de les sensacions visuals. El 1859, Darwin va publicar <i>L'origen de les espècies per mitjà de la selecció natural</i>.</p> <p>L'art va iniciar una nova posició davant la ciència. L'art es va convertir en un procés de recerca, que vol explicar i donar coherència a la realitat.</p> <p>En el camp de l'art, París es converteix en el nou centre artístic, amb l'aparició d'importants col·leccionistes i marxants d'art com Adolphe Goupil,</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>

<p>qui potenciarà l'obra de Fortuny a nivell internacional.</p> <p>A França l'anomenat Segon Imperi (1851-1870), capitanejat per Napoleó III va reunir totes les forces d'ordre i va suposar el desencís de tota la massa social i també dels artistes.</p>	
Estil i característiques formal i conceptuals	2 punts
<p>Estil: realisme (s'admet preciosisme i costumisme).</p> <p>Característiques: [un mínim de 5]</p> <p>Característiques formals:</p> <p>Un aspecte destacable és el virtuosisme de la pinzellada, que es pot observar en la minuciositat dels luxosos vestits que llueixen els personatges, en els detalls del ferro forjat o en la policromia de les parets.</p> <p>Predomini del color sobre el dibuix.</p> <p>Composició:</p> <p>A nivell compositiu, destaquen el gran espai buit que s'estén en la part inferior del llenç, i que ajuda a potenciar la perspectiva mitjançant les línies del terra, i la col·locació del llum daurat que penja del sostre, on conflueixen les línies perspectives, i del brasero, que ajuda l'artista a equilibrar visualment i pictòricament la composició.</p> <p>És una composició tancada estructurada en grups de personatges situats en diferents plans de la composició.</p> <p>Línia de l'horitzó alta, fet que afavoreix la visualització dels personatges protagonistes de l'escena.</p>	<p>0,50</p> <p>0,30 c/u</p>

Tema significat i funció	1 punt
<p data-bbox="209 450 448 483">Tema i significat</p> <p data-bbox="209 517 1222 819">L'acció de l'obra transcorre en una vicaria típica del segle XVIII i reflecteix una escena molt habitual en la vida social europea: el moment de la firma, per part dels contraents, de la documentació que legalitza la seva unió matrimonial. En el mateix pla horitzontal, a la dreta se situen després del nuvi, la seva dona, els familiars, una figura descamisada que demana almoïna. A l'esquerra, i desvinculat de l'acció, apareix el vicari que atén a la seva taula un cavaller. Contraposat a aquesta escena principal, Fortuny pinta un segon grup de personatges més pròxims a l'espectador, que representarien al poble, tenint com referents un torero i una <i>manola</i>.</p> <p data-bbox="209 860 1222 1088">La idea d'aquest tema sembla que va sorgir després d'haver visitat en diferents ocasions la sagristia de l'església de Sant Sebastià de Madrid, on el mateix artista va fer els tràmits del seu matrimoni amb Cecília Madrazo. No obstant això, la imatge representada no il·lustra una vista real de l'esmentada església, ja que durant el llarg procés creatiu, Fortuny també es va inspirar en nombroses capelles romanes que va poder contemplar durant la seva estada a la capital italiana.</p> <p data-bbox="209 1128 1222 1294">L'obra, inclosa dins del gènere del <i>tableautin</i> –llenços de petit format, de factura minuciosa i evocadors de l'època del segle divuit–, s'ha vist també com la fixació de la imatge paradigmàtica d'un dels estereotips més típics de l'imaginari europeu del segle XIX, segons el qual la societat espanyola està dominada per la tradició, els costums i els usos arcaics i ancestrals.</p> <p data-bbox="209 1335 312 1368">Funció</p> <p data-bbox="209 1408 1222 1503">Quadre de col·leccionista. Fortuny està immers en el mercat d'art i treballa per al marxant Goupil realitzant unes obres al gust de la clientela burgesa, en especial, la francesa.</p>	<p data-bbox="1246 450 1310 483">0.80</p> <p data-bbox="1246 1408 1310 1442">0,20</p>

Exercici 1. OPCIO B. <i>Maman</i>, de Louise Bourgeois	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1999 [s'admet finals del segle XX]</p> <p>Context històric i cultural</p> <p>Louise Bourgeois, com tants altres artistes, neix a Europa però viu la resta de la seva vida als Estats Units, en concret a Nova York. Aquesta migració poc abans de la II Guerra Mundial la fa protagonista dels canvis en el nou moment artístic americà: la rebuda dels artistes que fugen de la repressió nazi i de la inestabilitat europea, i el moment en què l'Estat potenciarà un art genuïnament americà, molt lliure i ja totalment allunyat de les categories i normes europees.</p> <p>Tot i que L. Bourgeois va néixer a França i es va graduar a la Sorbonne (1935), va viure des dels anys 40 a Nova York; per tant, es pot dir que el seu art va sintetitzar les avantguardes europees i les que es van consolidar després de la II GM, més determinades pels Estats Units.</p> <p>Política. Cal considerar la rellevància política dels Estats Units que va desplaçar Europa, durant la Segona Guerra Mundial, com a capdavantera de les forces aliades i després com a Estat clau en la Guerra Freda contra el front comunista. En aquests anys, els països europeus viuen dictadures com la d'Espanya i Portugal o bé construeixen estructures socialdemòcrates.</p> <p>Economia. La debilitat de l'Europa de la postguerra que ha de reconstruir el territori i retornar el deute als Estats Units determina tots els aspectes de l'economia i de la cultura. La fortalesa del dòlar americà era determinant en tot el món capitalista.</p> <p>Societat. Durant la guerra, l'emigració des d'Europa cap als Estats Units fou considerable entre els artistes centreeuropeus que fugien de la repressió nazi i de la inestabilitat europea o s'apropaven al nou pol d'atracció artística. Alhora, l'estat va potenciar un art genuïnament americà, molt lliure i ja totalment allunyat de les categories i normes europees.</p> <p>Cultura. Els artistes en general podien desenvolupar lliurement el seu talent en un context que potenciava la creativitat. El consumisme era una constant a potenciar a través de la publicitat i l'art se'n feia ressò; fins i tot la publicitat entrava als museus com una manifestació artística més. Igualment, el paper més actiu de la dona en la societat acceptava obres especialment femenines i feministes.</p> <p>Bourgeois va ser sempre molt activa a favor de la igualtat –denunciant els traumes d'infantesa per causa de les infidelitats del seu pare en vida de la seva mare–, va recolzar les associacions contra la sida, i el 2010 va reivindicar la llibertat de lesbianes i gais per casar-se. Fou la primera dona a la qual es va dedicar una retrospectiva al MOMA de Nova York.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>

Estil, característiques formals i estructurals	2 punts
<p>Estil: expressionista [s'admet neoexpressionista i postmodern]. La seva escultura és una síntesi de les diferents tendències que han marcat el segle XX. Les connotacions oníriques i d'explícit contingut sexual es poden relacionar amb el surrealisme, però les formes rotundes i l'ús dels materials i la força de les imatges són més pròximes a l'expressionisme. Pertany al grup d'artistes que es defineixen com a abstractes i elabora sota aquest concepte bona part de la seva obra a l'inici de la seva carrera. La coincidència amb Rothko i Pollock potenciarà la seva expressivitat.</p>	0,50
<p>Característiques formals, estructurals i materials: [un mínim de 5]</p> <p>És una escultura d'una sèrie dels anys 90, fetes d'acer, bronze i marbre que representen una aranya gegantina.</p> <p>La primera va formar part de la sèrie Unilever per a la Tate Modern de Londres quan es va inaugurar el Turbine Hall l'any 2000, la que comentem pertany al Museu Guggenheim i s'aixeca a Bilbao a la vora de la ria.</p> <p>L'aranya es mostra dreta sobre vuit potes de bronze, irregulars i gegantines que reproduïxen el cos i les extremitats d'una aranya en moviment. El cos central està format per una xarxa metàl·lica que sosté un munt de rocs de marbre blanc i polit, com si es tractés d'ous. La ubicació de l'obra, al costat de l'edifici reflectant del Guggenheim i els 16 metres d'alçada de les potes, a més de la pàtina negra del bronze, crea un gran impacte visual. Si ens hi atensem, observem com aquesta potent estructura està modelada amb peces assemblades de bronze, simulant textures manualment confeccionades i amb una aparença irregular. La rugositat del bronze contrasta amb la puresa de les peces de marbre del cos.</p>	0,30 c/u

Tema, significat i funció	1 punt
<p>Significat:</p> <p>La seva mare, tan intel·ligent, pacient, neta, útil, raonable i indispensable com una aranya, és qui inspira aquesta creació.</p> <p>El tema de l'aranya apareix a l'obra de Louise Bourgeois ja l'any 40. Manifesta que és una "oda" a la seva mare i utilitza la metàfora del filat, el teixit, perquè també la seva mare tenia un taller d'arranjament de tapissos. Considera la seva mare molt intel·ligent i atribueix a l'aranya el benefici d'eliminar els mosquits que propaguen malalties. Com la seva mare la protegia a ella de petita, les aranyes protegeixen els ous amb el fil de seda que fabrica el capoll.</p> <p>L'artista projecta algunes de les seves pors i emocions infantils en el conjunt de la seva obra, però en l'aranya utilitza el contingut simbòlic que aquesta ha tingut al llarg de la història i rememora la protecció que ha rebut de la seva mare.</p> <p>El conjunt de l'obra de Bourgeois –durant 60 anys– ens mostra una coherència temàtica absoluta d'acord amb les serves reflexions escrites. La seva autobiografia ens explica les temàtiques (nines, aranyes, cèl·lules...), els materials (feltres, robes de cotó, punt...), els símbols (mutilacions, agressions...); el punt de vista feminista queda ben palès així com la seva voluntat de superar el passat emocionalment desequilibrat. La temàtica sexual és fonamental en la seva obra, sempre en relació amb la fragilitat i la inseguretat. Aquesta recerca en el seu interior la fa pròxima al surrealisme i a l'expressionisme i per ser dona –més que per la pròpia obra– a Frida Kahlo.</p>	0,80
<p>Funció: monumental, urbanística.</p>	0,20

Exercici 2. Obra 1. Colosseu	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
<p>Cronologia: 72-82 [s'admet: segle I].</p> <p>Context: Alt imperi romà: des del segle I aC fins el II dC. Nou sistema polític, liderat per l'emperador. L'emperador gaudia de tots els poders tant: legislatiu, executiu, judicial i fins i tot religiós.</p> <p>Divisió del territori en províncies. Solida estructura social, jurídica, política i comercial. Màxima expansió de l'imperi: Hispania, Galia... Romanització: procés d'implantació de la llengua i cultura romana als territoris conquerits. El llatí era la llengua oficial de l'imperi.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil	1 punt
<p>Estil: Romà imperial</p> <p>Característiques de l'escultura: Potenciació del monument –arcs de triomf, columnes commemoratives. Realisme en els retrats. Retrats de mig cos, de cos sencer i eqüestres. Temàtiques mitològiques. Potenciació dels relleus. Materials: marbre i, en menor mesura, bronze.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>
c) Responeu a aquestes QUATRE qüestions: a) Quin tipus de planta té el Colosseu? b) Quin ordre arquitectònic es fa servir en cada pis? c) Quins tipus de coberta tenen les galeries? d) Quins materials es van utilitzar en la construcció del Colosseu?	1 punt
<p>a) Planta el·líptica.</p> <p>b) Superposició d'ordres: dòric toscà, jònic i corinti. Un quart pis o àtic estava decorat amb lesenes d'estil corinti i 24 màstils de fusta que sostenien un tendal (<i>velarium</i>) que protegia els espectadors de la pluja i el sol.</p> <p>c) Complexa organització de galeries anulars i radials coronades per voltes de canó i d'aresta. Es compon d'una superposició de pisos comunicats per escales i rampes.</p> <p>d) Materials: morter cobert de maó i recobert de marbre (marbre travertí), tova i pedra.</p>	0,25 c/u

d) Expliqueu el significat i la funció de l'obra	1 punt
<p>Significat: Glorificació de la família Flavia. Anomenat Colosseu per la colossal estàtua de 40 metres de l'emperador Neró.</p> <p>Funció: Lloc d'espectacles gratuïts per tenir entretingut el poble. S'hi celebraven nombrosos espectacles de lluita entre gladiadors (<i>munera</i>) i feres salvatges (<i>venationes</i>) i fins i tot batalles històriques i naumàquies (<i>batalles navals</i>) Manifestació d'un tarannà benefactor i alhora propagandístic.</p>	0,50 0.50
e) Enumereu CINC tipologies arquitectòniques de l'època romana	1 punt
Teatre, circ, basílica, termes; arcs de triomf; temple, vila; ínsula, etc.	0,20 c/u

Exercici 2. Obra 2. <i>Maredeu de Veciana</i>	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
<p>Cronologia: entre el segon i tercer quart del segle XIII.</p> <p>Context:</p> <p>Època de plenitud feudal, d'economia agrària, en què apareix l'orde del Císter.</p> <p>Es prediquen les croades.</p> <p>Al segle XIII s'inicia l'eclosió del Gòtic i el creixement de les ciutats, i s'accentuen els intercanvis culturals i comercials.</p> <p>La cultura és encara eminentment religiosa però, justament en créixer les ciutats, sorgeixen algunes manifestacions de caràcter civil que aniran afermant-se fins a fer-se les més importants. Incipient burgesia.</p> <p>Forta influència de l'Església.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de la pintura d'aquest estil	1 punt
<p>Estil: romànic</p> <p>Característiques formals o conceptuals:</p> <p>Pintura eminentment de temàtica religiosa. Pintura al tremp [frontals] o al fresc [pintura mural]. Predomini del dibuix. Tendència a la geometrització. Perspectiva jeràrquica. Colors purs i plans. Simetria compositiva. <i>Horror vacui.</i> Adaptació de les figures a l'espai físic i al marc arquitectònic.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>

c) Expliqueu CINC característiques formals, estructurals o tècniques d'aquesta obra	1 punt
<p>Característiques formals i estructurals: Embalum rodó. Frontalitat. Hieratisme Simetria. Fort cromatisme de colors purs. Plecs estereotipats. Frontalitat [unifacialitat]. Rostres esquemàtics. Concepció unitària mare - fill.</p> <p>Tècnica: fusta policromada</p>	0,20 c/u
d) Expliqueu el tema, el significat i la funció de l'obra	1 punt
<p>Tema: marededéu amb el nen Jesús en actitud de beneir</p> <p>Significat: Marededéu com a <i>sedes sapientae</i>, és a dir, com a tron de la saviesa, de la qual és símbol el nen Jesús. El nen Jesús adopta la actitud de Crist jutge, fent el senyal característic de la benedicció i un llibre. La marededéu té a la mà esquerra un orbe, que simbolitza l'univers, com a signe de la perfecció i del poder diví.</p> <p>Funció: devocional i litúrgica dins l'Església. Encàrrec de monjos, bisbes, capellans i senyors feudals.</p>	0,20 0,60 0.20
e) Definiu QUATRE d'aquests CINC termes: volta de canó, frontal, girola, puntillisme, trifori	1 punt
<p>volta de canó: volta generada per la successió d'arcs de mig punt. També: volta la coberta de la qual és una mitja circumferència.</p> <p>frontal: parament de fusta, metall, pedra o seda que adorna la part del davant de l'altar.</p> <p>girola: també anomenada <i>deambulatori</i>. Corredor o passadís semicircular d'una església que serveix perquè transitin els fidels sense dificultar la celebració litúrgica. Es troba a la part posterior i al voltant del presbiteri, darrere l'altar.</p> <p>puntillisme: tècnica pictòrica neoimpressionista basada en el divisionisme. Consisteix a posar punts de colors purs, com si fos un mosaic, per crear uns efectes lluminosos determinats.</p> <p>trifori: galeria que envolta la nau principal d'un temple per damunt dels arcs de les naus laterals i amb vistes a l'interior.</p>	0,25 c/u

Obra 3. Al·legoria de la pintura, de Jan Vermeer	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
<p>Cronologia: 1666-1668</p> <p>Context: Separació oficial de les províncies del nord [l'actual Holanda] de Flandes de la Corona espanyola l'any 1648. Poder de la burgesia comercial holandesa. Amsterdam port de l'Atlàntic en detriment d'Anvers. Monarquia parlamentària a Holanda sota el regnat de la casa d'Orange. Religió protestant. A França monarquia absolutista de Lluís XIV. A Espanya regnat de Carles II, darrer monarca de la casa d'Àustria. A Roma: papat d'Alexandre VII Chigi.</p>	<p>0,20</p> <p>0,80</p>
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil	1 punt
<p>Estil: barroc.</p> <p>Temàtiques: religiosa, al·legòrica, mitològica, retrat.</p> <p>Característiques: Expressivitat. Moviment. Utilització de diferents blocs de material. Teatralitat. Potenciació d'un únic punt de vista.</p> <p>Utilització de diversos materials assemblats: marbre blanc, marbre de colors, bronze daurat, guix, etc.</p> <p>A Espanya: imatges religioses de fusta policromada, encarnada i estofada. Imatges de vestir.</p>	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>
c) Expliqueu CINC característiques formals, compositives o tècniques d'aquesta obra	1 punt
<p>Característiques:</p> <p>Característiques formals: Tècnicament, Vermeer utilitza pinzellades diferents, gruixudes en els cortinatges, cadires i llum, i més diluïdes a la resta del quadre.</p> <p>Els colors utilitzats són el groc llimona, el blau, el gris perla, el negre i el blanc que, barrejant-se, creen una atmosfera intimista.</p> <p>Característiques compositives: El quadre, a nivell compositiu es divideix en tres parts, seguint les proporcions de la "secció àuria".</p>	0,20 c/u

<p>D'esquerra a dreta, el primer tram està presidit per l'ampli cortinatge i la taula; al centre veiem la imatge de la model, i a la dreta, la del pintor.</p> <p>El pintor situa el "punt de fuga" sota de la mà dreta de la model, aconseguint, així, que la mirada de l'espectador s'adreci a la figura femenina.</p> <p>Vermeer ens ofereix una composició que individualitza les figures i els objectes [composició no unitària], encara que, a través de la llum, les unifica. La llum il·lumina l'estança des d'una finestra que no veiem, però que intuïm.</p> <p>En el seu conjunt, l'escena és d'una gran teatralitat, però a la manera d'un teatre sense públic, on l'espectador es converteix en "voyeur", és a dir en algú que mira sense ser vist. En aquest sentit, es pot dir que el diàleg es converteix en monòleg, en la mida en que els personatges representats són aliens a la realitat de ser vistos.</p> <p>Tècnica: oli sobre tela.</p>	
<p>d) Expliqueu el tema, el significat i la funció d'aquesta obra</p>	<p>1 punt</p>
<p>Temàtica: El quadre representa el tema del pintor i la model a l'estudi del pintor.</p> <p>Iconografia: A nivell iconogràfic, identifiquem la figura femenina com a Clio, musa de la Història. Vermeer segueix la descripció de Cesare Ripa en el seu tractat <i>Iconologia</i>, que descriu Clio com una dona amb el llibre de la Història de Tucídides en una mà, una trompeta a l'altra i coronada de llorer. El significat del conjunt és clar: vol representar el desig del pintor d'assolir la fama i la glòria i de perpetuar-se en el llibre de la Història.</p> <p>Al fons del quadre es veu un mapa dels Països Baixos, que s'ha identificat amb el mapa de Claes Jansz Vischer, amb les disset províncies sota la dominació espanyola, abans del Tractat de Münster (1648), el tractat que atorgà la independència a Holanda. Si a això hi afegim l'àguila bicèfala dels Habsburg i el vestit del pintor a la moda borgonyona del segle XVI, podem concloure que el pintor fa un homenatge a la monarquia en el seu interès de ser pintor d'un rei abans que d'un burgès adinerat. Tanmateix el vestit, el mapa i la llum els trobem en altres obres de pintors holandesos i del mateix Vermeer, cosa que dificulta la veracitat d'aquesta interpretació.</p> <p>Sobre la taula veiem una màscara i un llibre obert que poden ser entesos de diferent manera. La màscara com a símbol de la imitació, és a dir, de la pintura, en referència a l'escultura o a la màscara teatral de Talia; el llibre, com un llibre de traces arquitectòniques o com a partitura musical.</p> <p>Significat: El significat del quadre pot ser referit a la pintura com a <i>paragone</i>, és a dir, en comparació amb les altres arts, esdevé superior; com un homenatge a les Belles Arts o com a homenatge a les arts en general, incloent-hi teatre i música.</p>	<p>0,10</p> <p>0.60</p> <p>0.20</p>

Funció: Finalment, com bé afirma Svetlana Alpers quan defineix la pintura holandesa com l'art de descriure, podem concloure que el quadre pretén, imitant el més quotidià, crear una nova realitat a mig camí entre el món físic –taller del pintor– i el metafísic: el quadre.	0,10																
e) Enumereu QUATRE diferències entre l'obra <i>Al·legoria de la pintura</i>, de Jan Vermeer, i l'obra <i>Naixement de Venus</i>, de Sandro Botticelli, reproduïda a continuació	1 punt																
<table border="0" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; width: 50%;">Al·legoria de la pintura</th> <th style="text-align: left; width: 50%;">Naixement de Venus</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Estil barroc [realista]</td> <td>Estil renaixentista</td> </tr> <tr> <td>Al·legoria</td> <td>Mitologia</td> </tr> <tr> <td>Oli sobre tela</td> <td>Tremp sobre tela</td> </tr> <tr> <td>Composició en profunditat</td> <td>Composició superficial</td> </tr> <tr> <td>Formes pictòriques</td> <td>Formes dibuxístiques</td> </tr> <tr> <td>Llum real</td> <td>Llum igualitària</td> </tr> <tr> <td>Etc.</td> <td>Etc.</td> </tr> </tbody> </table>	Al·legoria de la pintura	Naixement de Venus	Estil barroc [realista]	Estil renaixentista	Al·legoria	Mitologia	Oli sobre tela	Tremp sobre tela	Composició en profunditat	Composició superficial	Formes pictòriques	Formes dibuxístiques	Llum real	Llum igualitària	Etc.	Etc.	0,25 c/u
Al·legoria de la pintura	Naixement de Venus																
Estil barroc [realista]	Estil renaixentista																
Al·legoria	Mitologia																
Oli sobre tela	Tremp sobre tela																
Composició en profunditat	Composició superficial																
Formes pictòriques	Formes dibuxístiques																
Llum real	Llum igualitària																
Etc.	Etc.																